

Kartlegging av leseferdighet på forskjellige morsmål

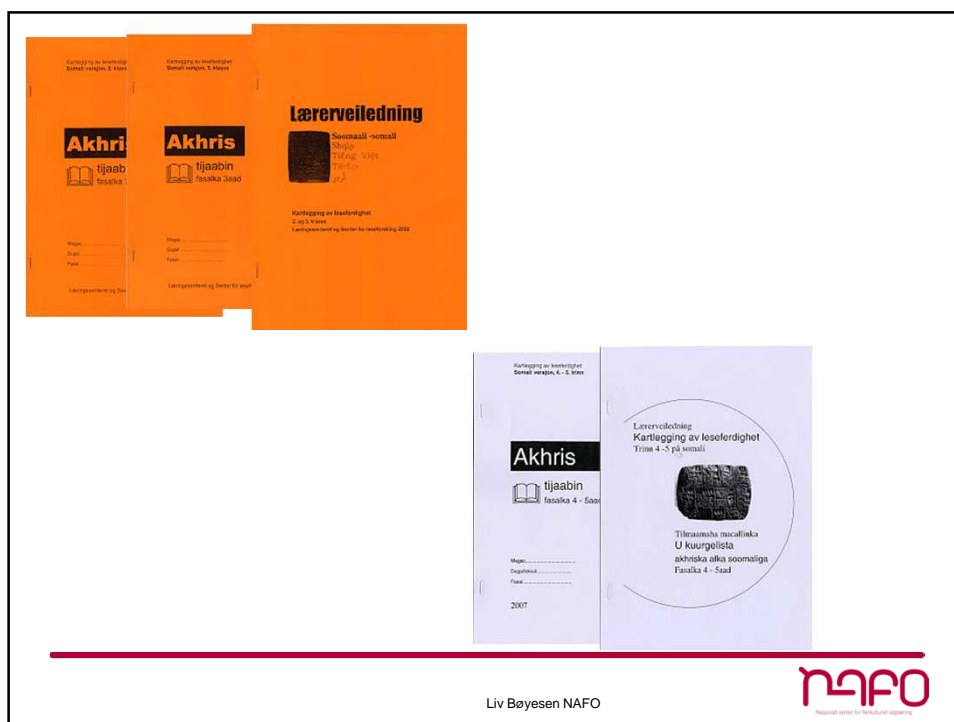
Et samarbeidsprosjekt rundt prøvematerialet
Nasjonalt senter for flerspråklig opplæring
Specialpedagogiska skolmyndigheten i
Sverige

Forelesningen er et svar på følgende

- processen bakom materialet
  - hur ni tänkt när ni valt innehåll och utformat materialet
  - samt vilka reflektioner ni gjort på vägen
-

Proessen bak materialet

- 1995 - en offentlig utredning, NOU
- 1996 - søknad til Departementet
- 1996 til 2002 - Faglig tilknytning til Lesesenteret i Stavanger,
  - de 5 første språkene utgitt i 2002
- Medarbeider i SEFS 2002 (nye språk)
- 2004 til 2009 - en strategiplan
  - resten av de 14 språkene utgitt her

Valg av oppgaver og utformingen av prøvene

- En intensjon at prøvene skal måle leseutvikling og bidra til å fange opp leseavvik
- Lesesenteret hadde gjort en jobb med å standardisere slike prøver på norsk
  - Departementet hadde knyttet den som utviklet prøvene, til Lesesenteret

Innhold – hvordan tenkt

- Forsøke avbilde en leseutvikling
  - Inneholder delprøver som knyttes til leseferdighet (teorier om leseutvikling)
- Åk 1
  - Bokstavdiktat
  - Skriv første bokstaven i et oppgitt ord
  - Kobling av bokstaver
  - Skriv siste bokstav i et ord
  - Se ordet – finn bildet
  - Se bildet – finn ordet

Bokstavdiktat

A		A	E	O	I
B		J	L	R	N

7

Liv Bøyesen NAFO

Skriv første bokstav

1		
2		

Kobling av store og små bokstaver

M		n	m	w	b
r		B	L	J	R

ற்		ழி	ரி	டு	று	றி
ஞ்		எ	ளு	ளு	ன	ரு

Ordlesing, ord til bilde albansk

A		mal	marr	maskë	mace
B		qartë	çadër	çantë	thartë

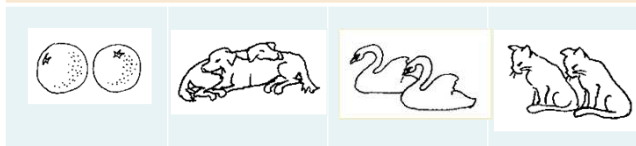
Leseutvikling

- Åk 2
  - Ordkjeder
  - Setningslesing
  - Lese kortere tekster
    - Kort forklarende tekst – koble til bilde
    - Kort instruerende tekst - fargelegge

 Flytiggerblomst   svamphundmåne   munntrefrisk

Her ser du to fine katter

Nasjonal senter for kulturskole opplæring

Jeg vokser på bakken. Jeg har grønne blader. Jeg er en...

Jeg liker å være ute om natten. Jeg kan fange mus. Jeg er en...

Nasjonal senter for kulturskole opplæring

Leseutvikling videre

- prøven for åk 3
  - Ordlesingsoppgaver
  - Lese en fortelling og svare på spørsmål
  - Skrive slutten på en fortsettelsesoppgave
  - Svare på en dokumentoppgave

---

n4FO
Nasjonalt senter for funksjonell opplæring

Andre formål med prøvene

- Gi lærere med ansvar for flerspråklige elever et verktøy til å
  - vurdere elevens totale leseutvikling
  - finne elever med problemer
  - hindre feildiagnostisering
  - verktøy for samarbeid
  - vurdere sin opplæring

---

n4FO
Nasjonalt senter for funksjonell opplæring

Refleksjoner underveis

- Sikring av prøvene
  - Språklig likeverdige
  - Validitet og reliabilitet
  - Endringer over tid

Sikring av prøvene - språklig

- Likeverdighet mellom språkene
  - Oppgaver på ord-nivå, utarbeidet for hvert språk for seg
  - Prosjektleder – satt seg inn i forskjellige språks lyd- og skrivesystemer
  - Tilpasninger til skriftsystemene
  - Bruk av medarbeidere med tospråklig kompetanse

Tilpasninger – thai og arabisk

ก		กา	กา	ถ	ปา	เกาะ
---	--	----	----	---	----	------

ول	مل	يل	سل	ثل		س
----	----	----	----	----	--	---

Samarbeid – språklig sikring

- De første 5 – nært samarbeid om ord, så illustrasjoner til valgte ord.
- Gjennomlesing av flere personer. Kontakt akademiker eller andre ved uoverensstemmelser
- Senere – bildebanken som utgangspunkt for ordliste. Denne utgangspunkt for prøven på Åk 1.
- Tilbakemeldinger fra lærere som har vært med i utprøvingen

Refleksjoner -brukbart måleinstrument?

Nordlys som speiler seg i vannet på fjellet Høgtuva.
(Foto: Tommy Eliassen)

nqfo
Nasjonal senter for kulturskoleutvikling

Validitet og reliabilitet

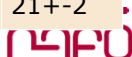
- Relativt mange elever med (410) for de første fem språkene – utprøving
  - En sjekk for ord og tegninger
  - Ikke bare en aldersgruppe for en prøve
- De neste prøvene etter samme mønster – piloterte
- En prøvetaker i store trekk til stede (LB)

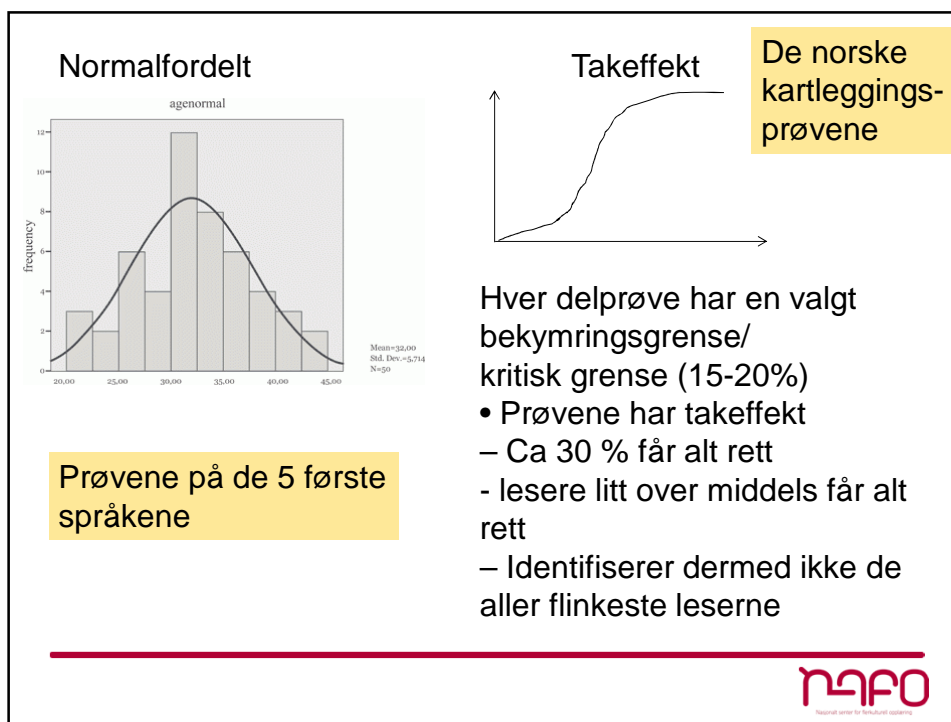
nqfo
Nasjonal senter for kulturskoleutvikling

Språk	#elever på 2. trinn	3. trinns elever prøven for trinn 2	3. Trinns elever prøven for trinn 3	4. Trinns- elever prøven for 3. trinn
albansk	118	34	98	4
somali	74	32	56	5
tyrkisk	100	20	105	
urdu	104	31	62	4
vietnam	120	55	85	3
arabisk	27	28	22	6
polsk	16	6	19	8
russisk	11	8	16	7
Kurd sor	8	18	7	5
tamil	35	17	16	

 NAFO
Nasjonal senter for fremmedspråk opplæring

Språk	Bokst diktat	Første bokst	Koble	Siste bokst	Ord til bilde	Bilde til ord
Albansk						
Trinn 2	16 +-3	9+-3	12+-4	9+-3	11+-6	9+-5
Trinn 3	18+-2	10+-1	14+-3	10+-2	16+-5	12+-5
Arabisk						
Trinn 2	15+-5	6+-4	10+-4	5+-4	7+-6	6+-5
Trinn 3	17+-3	17+-3	13+-2	8+-3	13+-6	10+-6
Badini/kurmanci						
Trinn 2	16+-6	16+-6	14+-2	9+-4	13+-5	13+-5
Trinn 3	19+-2	11+-1	15+-0	10+-2	15+-4	16+-7
Polsk						
Trinn 2	19+-1	10+-2	14+-2	10+-3	17+-5	15+-4
Trinn 3	20+-?	12+-?	13+-?	11+-1	20+-0	21+-2

 NAFO
Nasjonal senter for fremmedspråk opplæring

Ytterligere usikkerheter

- Elevene i utvalget med forskjellig botid og skolemessige forutsetninger og opplæring
- Forskjellige oversettere, skrivesystem og ortografier
- Endringer
  - over tid
  - elever som får tospråklig opplæring
- Veiledende bekymringsgrenser

Uavklarte spørsmål

- Bruk av veiledende grenser
  - Elevenes resultater må vurderes ut fra kontekst
    - År i innvandringslandet
    - Skolebakgrunn
    - Utdanningstilbud
    - Språkbruk – språkkontakt
    - Familiens forutsetninger

<http://www.svtplay.se/video/1008449?type=embed>

Effekten av prøvene?

- Blir elevenes rettigheter sikret
  - I Norge § § 2.8, 3.12 og § 5
    - Kompetanseheving av tospråklige lærere
    - Synliggjøring – hindre marginalisering
    - Morsmålets betydning, kontraintuitivt

Samarbeid over grensen

- Kollegialt og spennende
- Nye vinklinger og diskusjoner
  - Perspektiv-utvidende
  - Identitets-bekreftende

Fotograf: Halvor Gjenstad
Copyright: Romsdalsmuseet